

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 10Csp/170/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316211785
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Gildeinová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2021:8316211785.19

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Ivetou Gildeinovou v právnej veci žalobcov 1) D. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Z. H. L. XXX, 2) S. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX Z. H. L. XXX, žalobcovia v prvom a druhom rade zastúpení Spotrebiteľským centrom, IČO: 42 249 708, Andyho Warhola 33, 068 01 Medzilaborce, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s., Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava 25, IČO: 31 320 155, zast. Advokátskou kanceláriou ČERNEJOVÁ & HRBEK, s.r.o., Kýčerského 7, 811 05 Bratislava, o určenie neplatnosti Zmluvy HypoPôžička, takto

rozhodol:

Súd žalobu žalobcov v prvom a druhom rade zamietá.

Náhradu trov konania súd stranám nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou doručenou súdu dňa 21.12.2016 domáhali určenia neplatnosti zmluvy o pôžičke Hypopôžička č. V. XXXXXXXXXX zo dňa 30.12.2013 uzavretej medzi žalobcami a spoločnosťou VÚB, a.s. Žalobu odôvodnili tým, že uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. XCsp/XXX/XXXX súd nariadil neodkladné opatrenie a uložil žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva vo vzťahu k nehnuteľnostiam v okrese D., obec Z. H. L. - rodinný dom a zároveň uložil žalobcom podať žalobu v lehote 30 dní. Žalobcovia uzavreli so žalovaným zmluvu Hypopôžička č. V. XXXXXXXXXX zo dňa 30.12.2013. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú Všeobecné obchodné podmienky žalovaného. Na základe tejto zmluvy poskytol žalovaný žalobcom úver vo výške 61.469,05 eur. Na zabezpečenie úveru bolo zriadené záložné právo na nehnuteľný majetok žalobcov a to na nehnuteľnosti v okrese D., obec Z. H. L. - rodinný dom s pozemkom. Pri podpisovaní zmluvy nemali dostatočný čas na preštudovanie a oboznámenie sa s jednotlivými ustanoveniami ohľadne spôsobu splácania, zriadenia záložného práva. Všeobecné obchodné podmienky im neboli predložené k nahliadnutiu. Zmluvu uzavreli v tiesni, v snahe zabezpečiť rodine bývanie. Ak by mali čas sa dôkladne so zmluvou oboznámiť, zmluvu by neuzavreli. Neplatnosť zmluvy vidia predovšetkým v neprijateľných zmluvných podmienkach. Vadami trpia nie len podstatné náležitosti, ale aj všetky články. Je to typová zmluva, ktorá sa používa vo viacerých prípadoch. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná, ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľné zmluvné podmienky považujú zmluvné sankcie, úroky z omeškania a cenu odplaty za poskytnutie úveru. Úprava výkonu záložného práva umožňujúca uspokojenie pohľadávky dodávateľa z majetku spotrebiteľa bez súdnej kontroly je v kolízii s princípom efektivity úijného práva. Príjem žalobkyne je 230-300,- eur mesačne po vykonaní zrážok. Žalobca je invalidný dôchodca a jeho príjem je 231,50 eur, pričom tieseň umocňuje nadvládu veriteľa. Absolútne neplatným je úver poskytnutý pri zneužití tiesne alebo aj ľahkovážnosti za neprimerané plnenie. Upozornili na princíp ochrany spotrebiteľa a rozhodnutie 6M Cdo9/2012.

2. Súd sa oboznámil so žalobou, zmluvou Hypopôžička č. V. XXXXXXXX zo dňa 30.12.2013, vyjadreniami žalovaného (č.l. XX, XX, XX), pojednávaniaми, žiadosťou o Hypopôžičku (č.l. XXX), obchodnými podmienkami (č.l. XXX), prehľadom transakcií (č.l. XXX), a zistil tento skutkový stav:

3. Na základe žiadosti žalobcov zo dňa 2.12.2013 bola medzi žalobcami a žalovaným uzavretá dňa 30.12. 2013 žalobkyňou a žalovaným bola uzavretá Zmluva o poskytnutí úveru „HypoPôžička“ č. V. XXXXXXXX-XX s celkovou výškou úveru 60.876,50 eur s dátumom prvej splátky 20.2.2014, s počtom splátok 240, s výškou mesačnej splátky 379,90 eur, RPMN 4,43%, ročnou úrokovou sadzbou 4,29%, s dobou trvania úverovej zmluvy - do splatenia všetkých záväzkov klienta podľa úverovej zmluvy, s úrokom z omeškania 5% ročne.

4. Vo vyjadrení zo dňa 1.3.2017 žalovaný uviedol, že žalobný návrh obsahuje množstvo ničím nepodložených tvrdení a preto je dosť náročné sa k nim vyjadriť. Ak žalobcovia uviedli, že nemali dostatok času si zmluvu preštudovať a uzatvárali ju v tiesni, žalovaný uviedol, že žiadatelia o úver osobne konzultovali zmluvu s povereným pracovníkom v banke. Bolo právom žiadateľov zmluvu nepodpísať. Žalobcovia neuviedli konkrétne zmluvné podmienky, ktoré považujú za neprijateľné. Poplatky či iné zložky ceny úveru predstavujú zmluvné ustanovenia, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny a preto sú vylúčené zo súdneho prieskumu neprijateľných zmluvných podmienok (§ 53 ods. 1 Obč. zákonníka). Upozornil na rozhodnutie Súdneho dvora EU C 34/13 Monika Kušionová c/ a SMART Capital, a.s. V žalobe absentuje základný procesný predpoklad určovacej žaloby - naliehavý právny záujem. V súvislosti s rozsudkom NSSR sp.zn. 3Cdo/112/2004 vyhovie žalobe by určite nemalo za následok vyriešenie spornosti právneho vzťahu medzi žalovaným a žalobcami, keďže by nebolo vyriešené kto komu a koľko má platiť. Vyriešiť otázku možno len v konaní o žalobe na plnenie. Žaloba by mala byť zamietnutá bez toho, aby ju súd skúmal a uplatnil si žalovaný trovy právneho zastúpenia.

5. Vo vyjadrení zo dňa 18.8.2017 žalovaný uviedol, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno a žiadal, aby súd žalobu žalobcov zamietol cez základný princíp zákazu zneužitia práva zakotvený v článku 5 CSP. Zneužitie práva nepožíva právnu ochranu.

6. Vo vyjadrení zo dňa 26.4.2019 žalovaný uviedol, že na zmluvu o úvere zabezpečenom záložným právom k nehnuteľnosti sa nevzťahuje zákon o spotrebiteľských úveroch podľa § 1 ods. 3 písm. c) zák. č. 129/2010 Z.z. a lehota splatnosti je 240 mesiacov, t.j. viac ako 10 rokov. Žaloba žalobcov je procesne neprípustná v zmysle § 137 písm. c) a d) CSP. Naliehavý právny záujem nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu účinného ku dňu uzavretia zmluvy. Naliehavý právny záujem u žalobcov nie je daný. Ani zo žiadneho osobitného predpisu nevyplýva prípustnosť žaloby žalobcov.

7. Na pojednávaní dňa 15.12.2020 zástupca žalobcov uviedol, že žalovaný nespĺnil podmienky uvedené v ustanoveniach § 7 Zák. č. 129/2010 a neskúmal bonitu klientov, pretože v opačnom prípade by dospel k záveru, že príjem žalobcov už v čase uzavretia zmluvy by nepostačoval na úhradu splátok tohto úveru. Žalovaný poskytol spotrebiteľský úver spotrebiteľom, u ktorých výška mesačnej splátky poskytnutého spotrebiteľského úveru prevýšila disponibilný príjem žiadateľa, teda žalobcov. Žalovaný zanedbal svoju povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 7 ods. 1 Zákona o ochrane spotrebiteľa a práve to uvedené ustanovenie zákona má za úlohu zabezpečiť záujem veriteľa správne odhadnúť schopnosť spotrebiteľa splácať a správať sa tak obozretne a jednať z pohľadu návratnosti úveru a jednak z pohľadu dôsledkov nezodpovedného požičiavania na strane spotrebiteľov. Za neprijateľné zmluvné podmienky považuje najmä konanie v rozpore podľa § 4 ods. 2 písm. c) Zákona 250/2007 o ochrane spotrebiteľa, použitie neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Zákona 40/1967 Obč. zákonník a to konkrétne v časti zmluvnej podmienky obsiahnutej v obchodných podmienkach, ktoré zrejme žalovaný predloží, že oznámenie zaslané klientovi do vlastných rúk sa považuje za doručenie okamihom, kedy sa príslušné oznámenie zaslané spoločnosťou na poslednú známu adresu klienta vráti spoločnosti ako nedoručené a to v prípade, že sa klient o zaslaní príslušného oznámenia nedozvedel. Čo sa týka ďalších bodov všeobecných obchodných podmienok, ktoré považuje za neprijateľné a taktiež aj bodov zmluvy, uviedol, že k tým sa vyjadria písomne, nakoľko obchodné podmienky nie sú predložené v súdnom spise.

8. Záložné právo bolo zriadené na základe Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. T. XXXXXXXX-XX zo dňa 30.12.2013.

9. Z listu vlastníctva č. XXX vyplýva, že žalobcovia sú vlastníkmi nehnuteľností a to stavby - rodinný dom so súp. č. XXX, postavenom na parcele L.-E. parc. č. XXX/X, pozemku - parcela L.-E. parc. č. XXX/X, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere 599 m², pozemku - parcela L.-E. parc. č. XXX/X, druh pozemku - zastavané plochy a nádvoria o výmere 59 m² v podiele 1/1. V poznámke je uvedené, že sa poznamenáva Oznámenie o začatí realizácie záložného práva č. XXXXXX od Všeobecnej úverovej banky, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, Bratislava, IČO: 31 320 155 na stavbu - rodinný dom č. s. XXX, postavený na parc. L. Č.. XXX/1, parcely registra '. parc. Č.. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 599 m², parc. č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 59 m², zo dňa 03.05.2016-43/16, S.-XXX/XX, ďalej že sa poznamenáva Oznámenie o dražbe XXXXXX dražobníka Dražby a aukcie, s.r.o., Flámska 9783/1, 036 01 Martin, IČO: 36 751 642 a navrhovateľa dražby: Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, Bratislava, IČO: 31 320 155 na stavbu - rodinný dom č. s. XXX, postavený na parc. ČKN č. XXX/X, parcely registra '. parc. č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 599 m², parc. č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 59 m², zo dňa 21.09.2016-91/16, S.-XXX/XX.

10. Podľa uznesenia sp.zn. XCsp/XXX/XXXX zo dňa 28.10.2016 súd uložil žalobcom podať žalobu o určenie neexistencie záložného práva viaznuceho v prospech žalovaného na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcov v 1. a 2. rade.

11. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

12. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

13. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlíšné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

14. Podľa § 52 ods. 3,4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

15. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

16. Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

17. Podľa § 151a ods. 1 Občianskeho zákonníka, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len „záloh“), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

18. Podľa § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

19. Podľa § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z., ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101?ucinnost=20.12.2013>>, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101?ucinnost=20.12.2013>> sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20200101?ucinnost=20.12.2013>> sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver

veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

20. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

21. Spornými boli v tomto konaní 4 skutočnosti a to naliehavý právny záujem žaloby, či ide alebo nie o spotrebiteľskú zmluvu, skúmanie bonity a platnosť resp. neplatnosť spotrebiteľskej zmluvy a následne záložnej zmluvy. Žalobcovia požiadali žalovaného zo dňa 2.12.2013 o úver hypopôžička. Medzi žalobcami a žalovaným bola uzavretá dňa 30.12. 2013 Zmluva o poskytnutí úveru „HypoPôžička“ č. V. XXXXXXXX-XX a záložnej zmluvy.

Súd má zato, že na požadovanom určení naliehavý právny záujem daný je, pretože v prípade vyhovievania návrhu by bolo zrejmé, že zmluvný vzťah medzi stranami sporu neexistuje. Pre úplnosť súd uvádza, že existuje naliehavý právny záujem na určení, aby sa žalovaný nedomáhal výkonu záložného práva. V tomto prípade ide tiež o tzv. určovací žalobu a súd dospel k záveru, že naliehavý právny záujem na jej určení daný je, pretože tento vyplýva aj priamo z novely zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch č. 279/2017 Z.z. účinné od 15.12.2017, ktorou sa do § 11 ods.4 zákona č. 129/2010 Z.z. doplnil o ustanovenie - Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Súd má za to, že aj bez tejto novely by prípustnosť žaloby vyplývala priamo z § 137 písm. c) CSP prihládajúc na to, že pri spotrebiteľských žalobách treba doterajšiu judikatúru ako aj jednotlivé existujúce právne inštitúty vykladať v prospech spotrebiteľov čiastočne benevolentnejšie tak, aby ochrana, ktorá sa im prostredníctvom právneho poriadku zaručuje, sa im skutočne aj dostala. Preto petit znejúci na určenie, že úver je bez úrokov a bez poplatkov by aj bez existencie uvedenej novely neznamenal nič iné ako nemožnosť predčasného zosplatenia úveru a určenie toho, že žalovaný z úverovej zmluvy nemá právo na úroky a poplatky z úveru.

22. Súd má zato, že žalobcovia uzatvárali zmluvu o úvere ako spotrebiteľia. Zároveň v prípade pochybností o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší a tak súd skonštatoval, že žalobcovia uzavreli zmluvu o úvere ako spotrebiteľia napriek § 3 ods. 1 zák. o spotrebiteľských úveroch (Spotrebiteľským úverom nie sú: a) hypotekárny úver a komunálny úver podľa osobitného predpisu), lebo podľa § 2 písm. a) zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania. Žalobcovia namietali nedostatočné skúmanie bonity žalobcov žalovaným. Nový úver za vysokú cenu je síce vnímaný zo strany spotrebiteľa ako záchranný produkt, no v skutočnosti, ak je spotrebiteľ vo finančnej tiesni a berie úver, aj keď nemá na jeho splatenie a spolieha sa na prax veriteľa, že po čiastočnom zaplatení sa bude „vec riešiť novým úverom“, tak takýto postup veriteľa je bez odbornej starostlivosti a ide obojstranne o nezodpovedný postup. Kým však na strane spotrebiteľa ide o prirodzený postup v zmysle „potrebujem, dávajú, a preto beriem“, tak zo strany dodávateľa ide o postup bez odbornej starostlivosti, ktorý civilistika zohľadňuje pri vyhodnocovaní vadnosti právneho úkonu. Veriteľ musí počítať s vyvedením dôsledkov zo strany súdu súvisiacich s podcenením bonity dlžníka. Je neakceptovateľné, aby sa spotrebiteľom poskytovali úvery do takej miery, že na dlhé až viacročné obdobia sa spotrebiteľia nezodpovednou úverovou praxou veriteľov zaúverujú až do nezvládnuteľných rozmerov. Opatrenia súdu sú v takýchto prípadoch plne kompatibilné s cieľmi smernice o spotrebiteľských úveroch (bod 26 preambuly).

Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zákonodarcu bolo efektívne zamedziť predĺženiu spotrebiteľov, ktorí nie sú schopní svoje záväzky riadne splácať. Z textu zákona o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že informácie pre rozhodnutie dodávateľa o tom, či zmluvu uzavrie alebo nie, si má veriteľ zabezpečiť sám a to aj v spolupráci so žiadateľom o úver. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Za dostatočné sa považujú iba také informácie o príjmoch a výdavkoch, z ktorých je veriteľ schopný získať objektívny obraz o žiadateľovej finančnej situácii. Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. Táto povinnosť však nezabavuje veriteľa konať s odbornou starostlivosťou, teda vyžiadať si od spotrebiteľa

potrebné informácie, aktívne si zabezpečovať ďalšie primerané a objektívne zistiteľné informácie o spotrebiteľovi a takto získané informácie riadne vyhodnotiť.

Dôraz pri posúdení úverovej schopnosti je pritom kladený na pomer medzi príjmami a výdavkami spotrebiteľa a na posúdenie toho, či spotrebiteľovi zostane po vynaložení bežných výdavkov mesačne taká čiastka, aká bude potrebná pre splácanie úveru. Pri posudzovaní budúcej schopnosti spotrebiteľa splácať úver sa vychádza z existujúceho stavu a prezumpcie jeho zachovania do budúcnosti. Nejde však pritom o získanie stopercentnej istoty, že úver bude v budúcnosti splatený, pretože nie je napr. možné s istotou vylúčiť, že spotrebiteľ dostane výpoveď atď. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti na frekvencii splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/domáci rozpočet a to ako stranu príjmov, tak stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (t.j. Konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

Zámer finančného sprostredkovateľa je často presvedčiť nebonitného klienta, ktorý má problémy s kontrolou vlastných finančných tokov a hospodárením, aby pristúpil na úver, u ktorého je v mnohých prípadoch zjavné, že ho spotrebiteľ nebude vedieť splácať. Finančný sprostredkovateľ je motivovaný zanedbať povinnosť skúmania spotrebiteľovej schopnosti splácať úver vidinou peňažnej prémie za úver bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa v rozpore s odbornou starostlivosťou alebo účelové použitie dokladov o platobnej schopnosti spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej bonity spotrebiteľa, ako tomu v skutočnosti je, aby mu bol poskytnutý väčší úver, ako je schopný splácať. Sprostredkovanie a subjekt poskytujúci úver si je vedomý, že v prípade neschopnosti splácať majetok môže siahnuť za pomoci štátneho donútenia na majetkové hodnoty dlžníka, napríklad obydlie. Prípadný argument zo strany veriteľa, že exekúcia majetku u nebonitných klientom je prirodzeným následkom nedodržania povinnosti splácať úver neobstojí. Je tak z dôvodu, že v prípade hrubého porušenia povinnosti skúmať spotrebiteľovu schopnosť splácať úver veriteľom z dôvodu vidiny majetkových hodnôt spotrebiteľa vstupuje veriteľ do zmluvného vzťahu v zlej viere (malé fide), keďže si je dopredu vedomý toho, že spotrebiteľ pri svojej úrovni bonity s veľkou pravdepodobnosťou nebude môcť splácať úver. Veriteľ si je teda vedomý faktu, že hlavnou časťou zmluvného plnenia, ktorú od spotrebiteľa obdrží nebudú splátky úveru, ale poplatky za omeškanie platieb a uspokojenie z majetkových hodnôt spotrebiteľa v dôsledku spotrebiteľovej platobnej neschopnosti. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch možno považovať povrchné skúmanie schopnosti splácať. Žalovaný teda preukázal, že ho zaujímala bonita žalobcov a či žalobcovia dokážu plniť záväzky z úverového vzťahu. Pokiaľ ide o určitú mieru ľahkomyselnosti žalovaného, súd prvej inštancie považuje aj ľahkomyselnosť dlžníka za kvalifikačné kritérium, ktoré je spôsobilé privodiť nadvládu veriteľa nad dlžníkom. Pokiaľ žalovaný využil takúto ľahkomyselnosť, musí niesť dôsledky, a to aj pri overovaní si bonity žalovaného, životných nákladov a celkovej schopnosti splácať úver (viď rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/3/2011).

23. Pre porovnanie podľa rakúskej právnej úpravy je neplatný právny úkon, ak niekto využije ľahkomyselnosť, stav núdze, slabomyselnosť, neskúsenosť alebo rozrušenie mysle iného takým spôsobom, že sebe alebo tretej osobe za poskytnutie plnenia nechá sľúbi alebo poskytnúť protiplnenie, ktorého majetková hodnota je vo vzťahu k plneniu v nápadnom nepomere (§ 879 ABGB ods. 2 č.4).

24. V danom prípade súd má zato, že žalovaný nepostupoval nedbanlivo a dostatočne overil životné náklady, dlhy a celkovú bonitu spotrebiteľa úverovej zmluvy už v samotnej žiadosti o úver hypopôžička zo dňa 2.12.2013(viď č.l. XXX). Dlhy sa týkali najmä predchádzajúcich úverov, pričom nedostatok finančných prostriedkov pôsobil o to viac na rozhodovanie žalobcov. Veriteľ - žalovaný preskúmal údaje, ktoré poskytli žalobcovia v žiadosti - príjem žalobkyne 320,- eur mesačne, príjem žalobcu 600 eur mesačne. Výška mesačných splátok sa refinancovaním úveru znížila zo sumy 237,86 eur u žalobkyne + 289,84 eur u žalobcu na mesačnú splátku spolu v sume 379,90 eur, čo určite žalobcovia uvítali. Podľa slovenskej právnej úpravy nedostatok skúmania bonity veriteľom má za následok určenie, že úver poskytnutý na základe zmluvy o hypopôžičke by bol považovaný za úver bez úrokov a poplatkov. Tejto skutočnosti sa však žalobcovia svojou žalobou nedomáhali. Domáhali sa len neplatnosti zmluvy o hypopôžičke a na to skúmanie bonity veriteľom nemá vplyv.

Veriteľ počítal s vyodením dôsledkov zo strany súdu súvisiacich s podcenením bonity dlžníka. Je neakceptovateľné, aby sa spotrebiteľia brali úvery do takej miery, že sa zaúverujú až do

nezvládnuteľných rozmerov. Žalovaný nepristupoval ľahkomyselne k bonite žalobcov, lebo si bol vedomý dôsledkov a splátku 379,90 eur mesačne pri príjme oboch v sume 920,- eur považoval za primeranú. Ak by aj súd mal zato, že žalovaný nedostatočne skúmal bonitu žalobcov, vyhlásil by, že úver je bez úrokov a poplatkov, no toto žalobcovi a v žalobe nežiadali.

25. Na základe vyššie uvedeného súd má zato, že zmluva o úvere Hypopôžička č. V. XXXXXXXXX zo dňa 30.12.2013 je platná. Táto je dostatočne určitá a pri preferencii výkladu platnosti zmluvy pred jeho neplatnosťou, súd dospel k záveru, že tú nie sú dané žiadne okolnosti podľa § 37 ods.1 OZ (Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.), § 39 OZ (Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.) alebo iného zákonného ustanovenia, ktoré by mali viesť k vyhláseniu neplatnosti tejto zmluvy ako celku.

Pre úplnosť súd uvádza, že podľa uznesenia o neodkladnom opatrení sp.zn. XCsp/XXX/XXXX zo dňa 28.10.2016 mali žalobcovia podať žalobu o určenie neexistencie záložného práva viaznuceho v prospech žalovaného na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcov v 1. a 2. rade. Namiesto toho žalobcovia podali žalobu o neplatnosť zmluvy Hypopôžička č. V. XXXXXXXXX zo dňa 30.12.2013. Preto súdu neostávalo iné len takto naformulovanú žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietnuť.

26. V danej veci súd o trovách konania rozhodol podľa § 257 CSP s tým, že žalovanému ako úspešnej strane sporu súd náhradu trov konania nepriznal, pričom ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal, súd považoval tú skutočnosť, že priznanie trov konania žalovanému by malo značný negatívny dopad na žalobcov ako spotrebiteľov. Z týchto dôvodov súd teda žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.